

Пламен
Ангов

Тотемът на вълка. Неполитическото

*Изданието е осъществено с подкрепата
на Министерството на културата на Република България*

© Пламен Антонов, автор, 2013

© Яна Левиева, дизайн, 2013

© Смол Стейшънс Прес, 2013

Адрес на издателството:

София 1111, ул. *Сан Мартин* 1А, ап. 14

www.smallstations.com

ISBN 978-954-384-013-7

То темът на вълка. Неполитическото

Пламен
Ангов

Смол Стейшънс Прес
София - Лондон

Самотният пешеходец

САМОТНИЯТ ПЕШЕХОДЕЦ

Злорадото ми задоволява,
победата ми над света –
че никога пространствата на бедността
не ще сменя за робското охолство.

Че докато с възторзи шумни и невинни
като дете набъбва той на запад,
аз като сянката на старец,
презърбена от хилядите му години,

на изток се отдалечавам бавно –
все по на изток – до тишината –
в залеза –
и по-нататък...

Самотният пешеходец по пътя,
отминаващ с безразличие
спиращите му коли –
не могат те да ме откарат там,
накъдето съм поел.

Като слънца
край мене светят в зрача слънчогледи.

КОРЕНЧЕТО НА СВЕТА

... ала на ужаса сърцевината е в това, че
коренчето на света е някъде отвъд смъртта.
Светът – това, което днес така съдбовно
ме изпълва и съставя – е само
тъмна сянка в паметта на някой,
който иде – тъмен и безлик – след мен
както родител.

Ще ме роди ли в паметта си той, потънал
в младенческа геменция?

Обратно
расте светът – като гървото
с корени в небето.

ОЧАКВАМ

Мога да те очаквам навсякъде
еднакво възторжен,
а ти да не идваш.

Мога да те очаквам тук и другаде.
В средата на лятото или в края му –
в самия му край, на ръба на зимата.

Мога да те очаквам в детството си.
Мога като вълк, мога като гора.
Като колиба в гората мога.

Мога
на всички места по света. И навсякъде
да бъда щастлив, че не идваш.

ЖЪЛТО. ИМПРЕСИЯ

Жълто. Жълто до побъркване,
до задушаване, до изнемога жълто.
Под сянката на своите каскети
старците люлеят гърбави глави
подобно хищни костенурки,
съвчеши трева.

СУК САРУДЖА 2

да напишеш стихотворение –
това означава да поискаш
да напишеш стихотворение

да си избереш едно ъгълче от света
(например Сук Саруджа)

не по-голямо от върха
на добре подострен молив

и да се съсредоточиш в него така
че то да погълне цялата енергия на света...

Поискаш ли да го направиш –
стихотворението е готово.

UNITED STATES OF AMERICA. БЕЗПОМОЩЕН

дебилът на класа
дебел и червендалест
с мазна щръкнала коса и жълти зъби

всяко междучасие биеше някой
и му вземаше баничката
после дълго дъвчеше с мазни устни

защо си спомних за него
защо си спомних моята омраза
и моята безпомощност

ЖИВОТЪТ НА ПРОВИНЦИАЛНИЯ ПОЕТ

Човекът носи своя живот като греха.
Не - грехата можеш да разкъсаш...
Като плътната граница между тялото си
и въздуха, през който тялото върви
и се задушава.

Животът на провинциалния поет.

СТИХОТВОРЕНИЕ, ОЗАГЛАВЕНО „СВОБОДА“

Понякога съм силен и свободен
подобно на самоубиец
увиснал в оня миг огромен като вечност
когато пръстът е натиснал спусъка студен
ала куршумът черепа не е докоснал още.

Миг, по-голям от всичко преди него
а също и от вечността, която ще последва.

Стихотворение, което никога
няма да напиша

ПИСАНИЕТО НА ПОЕЗИЯ

Писането на поезия – това е самата граница
на желанието,
подир което тя набъбва, но никога
не го достига.

Поезията – ще я позная по това, че
превръща желанието в празнота.

Това стихотворение – то също
е само границата между две пространства
на собственото си отсъствие.

Това, което е било преди появата си,
и онова, което
ще бъде подир себе си.

ОБЪРНАТ ПЛАКЕТ ОТ ТЕОДОСИЙ АНТОНОВ

лампата стърчи от пода
столът от тавана е увиснал
стената само е

и пукнатината
разсичаща я в своята случайност
мълниевидно

подвластен ми е самсара
свободна е от волята ми
пустотата

Политически фрагменти

ПОЛИТИЧЕСКИ ФРАГМЕНТИ

1.

Какво съвпадение – отново съм тук и отново предсто-
ят някакви избори. Отново някакви бледни, болни и без-
лични хорица се надпреварват да ме убеждават в нещо си,
което изглежда толкова важно за тях... Точно в такива
моменти най-силно разбираш колко е важно, че я има тази
гора, гласът на кукувицата, жуженето на насекомите, ця-
лата тази кипнала зеленина наоколо...

Когато пиша, се превръщам в жена.
Кукувицата в далечното гърво, прожужаващият бръм-
бар, сладкият гъх, идещ от тревата, в която съм колени-
чил, за да запиша тези гуми, зеленото, отдалечаващите
се, избледняващи и сливащи се с небето планини – всички
те ме притежават.

Свободата – да те закука кукувица с пробити, съвърше-
но празни джобове на избелелите ти гърнки с отрязани
крачолки, с избелелите ти кецове и избелялата ти синя
раница на гърба.

Пишеш, приклепнал на коляно. И да не ти пука от нищо,
гори от неразбиращия и изплашен поглед на селянина,
който минава наблизо.

Вървейки по пътеката и в себе си.
Само тук може да ти се случи това, по улица „Иван-
Асен II“ не може. Там не вървиш, там просто отиваш.
Пътеката, по която всеки път минаваш – тя никога не е
същата. Никога не е една. Улицата е.

Поляната с диви ягоди – внезапно да се натъкнеш на нея, да откриеш, че наистина съществува.

Колко трудно е да осъзнаеш, че това е тъкмо поляна с диви ягоди, а не филм.

Но възможно ли е да видиш поляната с диви ягоди *след* филма?

Неочаквано попаднах на гъсенично гнездо – плътен бял пащкул около чатал на нисък краст край пътеката. Десетки малки гъсеници се измъкваха от него, трупача се една връз друга, пълзяха по съседните клончета, стигаха до края и се връщаха обратно...

Защо го описвам ли? Какво искам да кажа? Може би тъкмо защото не искам да кажа нищо.

В състояние ли съм да видя света като самия него си; не като метафора или алегория? Не като смисъл.

Каква дива, примитивна радост – да откриеш отново тялото си!

Забравеното, ненужното, неудобното твое тяло...

...И точно в този момент си даваш сметка за безпощадната хищност на гумите.

Абсолютната невъзможност просто да оставиш нещата да ти се изплъзнат.

Тази страст да притежаваш. Да притежаваш дори с цената на собствената си притежаемост.

Принципната невъзможност на посткултурата. Вътрешната оксиморонност на това понятие. Невъзможността на амнезията.

Тоталността на културата. Принудата да артикулираш – да артикулираш дори немотата. Да нямаш друг начин за общение със света, освен конквистадорската страст да го артикулираш.

Перформативното насилие на Езика върху Света – артикулирайки го, променяш собствената му същност. Светът е възможен само извън Езика, ergo – извън нас. Веднъж произнесен, той престава да е.

Писане и Природа – обречени на несъприкосновимост. Каквото и да е обектът му, Езикът винаги се занимава със себе си.

Иманентната огледалност на Езика – огледало, отразяващо единствено самото себе си.

Балканът, извисил заснежените си върхове отсреща, мощен, далечен и близък – е само привидно Балкан. Той е Език.

Мога ли да го съзря отвъд Езика? Съзиране, абсолютно съвпаднало със забравата на гледката; абсолютната едновременност на двете: виждане-забравяне. Вижда-незабравяне.

Непреодолимата политичност на Езика.

Когато Езикът е налице, Балканът вече го няма.

На връщане минавам отново край гнездото на гъсениците. Цари спокойствие. Всички са се скупчили неподвижно в долната му част. Явно горещината междувременно е станала твърде силна за тях. Само една предпазливо изпълзва от пашкула.

Докато гледах, навесен, една малка сива пеперуда полази по ръката ми.

Висяха там притихнали, плътно притиснати една в друга, една върху друга, и сякаш се заслушваха. За момент ми стана страшно, давайки си сметка, че бях обречен никога да не видя света *през* техните сетива. Да разбере какво чуваха в момента. Може би чуваха нея – онази Абсолютна Тишина, към която аз се стремя и, стремейки се, непрестанно я убивам.

(Все пак ги написах. Въпреки първичния сантимент, който лъха от тези редове.)

Няколкостотин крачки по-нататък забелязах друг пащкул край пътеката. Бях го пропуснал на отиване. Можех да го пропусна и сега. И тогава? Тогава той щеше ли да бъде тук, край пътеката? Целият този живот, който купеше в него – щеше ли да го има? Една малка нехайност от моя страна, само една малка нехайност – и щях да се превърна в неподозиран масов убиец.

Отново за малко да разкъсам паяжината, която бях видял на отиване. И отново едва в последния момент успях да я забележа и заобиколя.

Край пътеката найлонови обелки от салам, тенекуена кутия от пастет, лъскава вафлена опаковка. Овчар е минал преди време, разрушил е каквото е могъл и е отминал. Хубаво, че само за толкова са му стигнали силите. Само за това съм готов дори да го обичам.

(Препрочитайки предишен фрагмент: И какво, цял ден вървене само за да достигна до баналната констатация за политическия характер на Езика. Поредният изгубен ден.)

Попаднал тук, сред цялата мощ и големина на Природата, се улавям в тайно злорадство към всички ония, които толкова се стараят да я капитализират (екологичен туризъм и пр.). Не, господа, все пак не ще успеете, поне не толкова лесно, колкото си въобразявате.

Тази сутрин на излизане от селото случайно дочух от някъде работещо радио. С компетентен глас Йордан Ефтимов ме съветваше кои новоизлезли книги да прочета. Дори тук ли няма спасение... Ускорих крачка.

Природата ли? Що е то? Преди да стигна до нея, трябва да обеля толкова други природи, наслоени една върху друга: на „По света и у нас“, на Кант, дори на Русо, дори на Хенри Торо.

А нима тя наистина има някакво значение? В крайна сметка не вървя ли винаги навътре?

Две кукувици – едната в близкото гърво отгясно, другата някъде отляво. Бяха като ехо една на друга; дори в един момент се усъмних дали наистина са две; или втората беше в собственото ми съзнание?

Не се страхувай, змийче. Просто преминавам по пътеката – мимолетен пешеходец. Ти си това, което ще останеш.

Мощта на природата: видях отсечен клон, отрупан с
цвят. Едва след като се вгледах по-внимателно, открих,
че с част от кората си е останал все още свързан с дърво-
то. Доволен съм от изчезването на алегорията.
(Химикалката ми свърши. Продължавам да пиша без
помощта на думите.)

(Лъжа, разбира се. Просто извадих резервната. Винаги си
нося по две.)

Винаги съм го имал този инстинкт – натъкна ли се на
непозната пътека, да я последвам. Напоследък почти ви-
наги ме отвеждат до сечище.
Този път се натъкнах на малка, сиромашка нивичка, разо-
рана направо сред слоговете. Беше като раничка, да, но
някак не болеше особено.

Свършеният урод: Жан-Пол Сартр. (Снощи четох не-
гово интервю, в което твърди, че в „Думите“ искал да
изобрази самосъздаването на интелектуалеца.)

Някога, преди много години, бях написал един стих: „и е
толкова хубаво, остава само да завали“. Е, забавя.

Пролетта, да. Но някак с нетърпение очаквам тотал-
ността на лятото. Също както някога предпочитам ху-
бостта на зрелите жени пред тази на своите сученички.

С особено злорадство снощи се наслаждавах на озадачените погледи на пътниците в автобуса, заинтригувани от крайно износените ми кецове и скъсана тениска, които толкова внимателно бях подбирал. В един свят, който цени богатството, позволете ми тщеславието на бедността.

2.

Така наречените предизборни клипове по телевизията. Сред обиграните гемагози изведнъж за няколко секунди се появява човек с интелигентно лице, който очевидно се затруднява да произнесе задължителните за този случай безсмислици, притеснява се, заеква. Очевидно си дава сметка за целия маскарад; и все пак го прави. Да се чудим защо. За разлика от всички останали, очевидно е, че този човек би могъл да бъде по-полезен някъде другаде.

Веднъж Бетовен се разхождал със свой приятел в парка на Шьонбрун. Край тях минал войник. „Какъв роб! – възкликнал Бетовен. – Да продаде свободата си за няколко кройцера седмично.“

Несравнимото с нищо удоволствие да вървиш, да чувстваш съпротивлението на собственото си тяло – не като случаен инструмент за писане, не като нещо, което ти пречи, а като естествена част от тебе. Мирисът на пот, който му придава една вълнуваща и отдавна забравена автентичност.

Да вървя и да гледам планината, да вървя и да я гледам, докато забравя как изглежда.

Какво щастие, че не съм вярващ! Иначе как бих познал свободата, затворен в един онтологично наблюдаем свят, като в къщата на Big Brother?

Щастлив съм, че дори при бързите темпове, с които напредва цивилизацията, няма изгледи да доживея антиутопийното време, когато – разбира се, само заради собствената ми сигурност ☺ – на световния неолиберализъм ще му хрумне да „монтира“ камери за генооцно видеонаблюдение и тук, на всяко гърво... Впрочем, кой знае...

Тази съвършена тишина на Природата. Съвършена, защото се състои от толкова много звуци, които хармонизират помежду си без нито един да се наложи над останалите: шумът от пърхането на переругеното крило не е по-силен от далечната гръмотевица. Нито по-слаб от нея.

Безразличие – ето една дума, чиято особена красота все повече откривам. Безразличие. Без-раз-личие.

Ако неволно смачкаш полазилата те мравка, по-невинен ли ще си от онзи, който в пристъп на пиянско умопомрачение заклал брат си?

Ситуацията е трагически патова. Не може хем да си *вътре*, хем да си даваш сметка за това, да се питаеш и да си отговаряш. Врхлетят ли те подобни въпроси, това означава, че си *отвън*. А тогава всеки отговор губи стойност.

(към предишен фрагмент) Впрочем, етиката винаги ме е отегчавала, смятам я за превзета и лицемерна. Нещо, което по никакъв начин не се отнася до мен. В мига, в който установя, че е започнала да ме вълнува, ще се разтревожа за себе си.

Нищо не те прави по-голям скептик от агресията на един институционализиран оптимизъм.

Най-отблъскващата черта у политиците – оптимизмът. Без съмнение, най-циничната форма на оптимизъм е професионалният. Впрочем, тъкмо оптимизмът е най-сигурният признак за деградацията на либералната цивилизация.

Единствената свобода – да не бъдеш наблюдаван.

Винаги съм се съпротивлявал срещу тази външна, случайна моя принадлежност към света на човешкото. Нима само фактът, че и аз съм човек, е достатъчен за това?

Най-вечният от всички сюжети: ако си отвън, се стремиш да влезеш; ако си вътре, стремиш се да излезеш. Може би тук се крие причината за онази непоносима скука, която лъха от всички т. нар. литературни разговори. Кое то, разбира се, съвсем не означава, че другите – нелитературните – са особено забавни.

Съвършеният писател – онзи, който не е написал нито ред.

(Ето, думите са изписани, смисълът го няма. Книгата се самоубива.)

Човешката саморазрушителност – една от темите, които винаги са ме привличали. Презирам всички онези, които се боят от саморазрушението, на първо място себе си.

Всяко писане – преди всичко начин на оскверняване на тишината.

Мъртва къртица край пътеката. Смъртта наистина е нещо толкова неприлично.

Едно от най-ужасните неща, които мога да си представя: публичната ми смърт. Това тяло...

Като се замислиш, всяка човешка институция не е нищо друго, освен узаконена форма на неморалното.

Може би затова съм така отвратен от всеобщата настръхналост на „обществото“ срещу онези, които по една случайност са останали неузаконени. И дори съм склонен да ги митологизирам, приближдайки в тях някакви последни неизгубени територии на свободата.

Винаги съм смятал, че храненето трябва да се смята за срамна, строго частна физиологическа потребност и да бъде извадено от публичната си показност, както дефекирането. (От строго физиологическа гледна точка това са сродни дейности.)

Една от най-отблъскващите гледки, които можеш да си представиш: гъвчецо човешко лице. Още по-отблъскваща е само гледката на много гъвчещи човешки лица, наредени едно до друго. Като гупета.

Когато ми се наложи да мина покрай някоя тротоарна закусвалня, винаги извръщам глава настрана, страхувайки се неволно да не обидя някого.

Вечният въпрос за яйцето и кокошката: ние ли приличаме на нещата, които харесваме, или харесваме нещата, които приличат на нас?

Всички някогашни приятели ме изоставиха. Дори гъщеря ми порасна и отгавна вече е по-възрастна от мен. Част от ненаписано стихотворение, която откривам в старо тефтерче:

*Последният предател, гъщеря ти
с походка на жена си затинава.*

Собствената ни мярка е тази, която задава отношението ни към света: обикновено ненавиждаме „по принцип“ всичко онова, което сме.

Толкова е трудно да избегнеш сантиментализма, когато решиш да си искрен. Останалото е литература.

3.

Това, което се опитвам да постигна, е да я намразя. Толкова насълбоко да навляза в нея, че след това да мога без усилие да изляза.

Динамото на мисловната ми енергия изглежда е монтирано на нозете ми. Не бих могъл да произведа и най-елементарна мисъл, сигнал зад писмената си маса.

Тук се влиза като в джамия – трябва да събуеш на прага всичко поленнало по теб след като си се отделил от дивото.

(относно жанровата природа на тези записки) Задачата е да се сведе усилието до възможния минимум. Да остане само гледката в прозореца, стъклото да бъде разбито и изхвърлено.

Не максималната прозрачност на стъклото ме интересува, а неговата липса.

Вървенето няма нищо общо с отиването. Точно обратно.

Способен ли съм и аз на подобно завръщане, каквото е успяло да постигне това лозе, изоставено преди много години? Уви...

Едва бях излязъл от селото, когато ме задмина джип с ловци. Какво друго можех да направя, освен да се върна. Дори планината не е толкова широка.

Това, което толкова ме привлича в лятото – спрялото време. Усещането, че светът е непроменен – усещане, възможно само в нажежените летни следобеди в трептенето на маранята.

Съвършеният Бог – който с цялото си същество е устремен към небожественото. (Нагвесен над китка лайкучка край пътеката, загледан в усърдието, с което

една ръждивокафява пеперуда с черни петънца внимателно изследва с хоботчето си всеки цвят. Прави го така, сякаш цялото време на света ѝ принадлежи.)

Слънцето – първичното божество. Няма съмнение, че едно от най-старите табута – ако погледнеш божеството, ще ослепееш – има физиологични основания: невъзможността на човешкото око да гледа в слънцето.

4.

На тръгване: единственото, което бих искал да отнеса със себе си – мирисът на цъфналия глог. Толкова неуловим.

Никога не можеш да прочетеш една книга за пръв път. А тази гледка всеки път я виждаш за пръв път, дори когато цялото ти детство е минало тук.

Радичков е този, който завинаги ми отне способността да виждам хората на тази земя. Всеки път, когато се опитам да ги видя, осъзнавам, че го правя с неговите очи. Затова престанах да го правя.

Вълците. И този път не успях да ги срещна. Но ме утешава мисълта, че са някъде тук и че може би в този момент, докато пиша тези думи, ме наблюдават иззад някой храст.

*28 април – 1 май 2007
Гаганица*

Прирогата-аз

ПРИРОДАТА-АЗ

* * *

Прозореца счупвам, излизам
и тръзвам аз гол и небръснат.
На зимата белите ризи
в ливадите още досъхват.

И бърза, и пее водата
в тревата невидима. Сойка
изкряска и литне нататък,
от мене и Бог по-висока.

В нозете ми - стъпка от вълк.
Небето на гъното - сиво.
Прибеждам се жаген и зъл
над образа свой
и отпивам.

И тръзвам отново - навътре
навлизам: и птица, и храст,
и камък, застанал край пътя,
и пътя... Природата - аз.

* * *

Природата е проста с простотата
на Пастернак от късните години.
Но през пейзажа ѝ измамно кратък
ти само като пътник ще преминеш,

отнесъл бледна гледка, мирис сладък,
перце от птица, от небето – синьо,
измамливо зелено – от тревата,
а пък в дланта си – трънче от къпина.

И някак си разбираш: уловил си
ти сложните неща, а простотата
опазила е крехкия си смисъл:

разгръща се той скрит – от теб
нататък.

И думите, които си написал,
са само късчета от чужда мисъл.

ПРИРОДАТА С ДЪЛБОКОТО СИ ТЯЛО

1.

Природата е моята жена –
природата с дълбокото си тяло.
Природата – различна и една –
тя всмуква ме подобно огледало.

Зачевайки от мен, тя ражда пак
самия мен – един и същ, различен.

Тук надълбоко посред горски мрак
изгубва границите ясни всичко.

2.

С тревата се е слял синчецът блед.
Гласът на ручей пък – с тишината.
Приведен, не вода, а къс небе
отпивам аз – със себе си в средата.

А тръгна ли по мравешката нишка,
ще изпълзя от земния атлас.

Природата река ли да опиша,
остава листът празен.
А в възлечето – аз.

3.

Природата е тази непристъпна
настръхнала и зла гора от люляк.
И аз, навлизайки все по-навътре,
сред себе си самия се изгубвам.

Тя мирис е на дива теменуга.
Прострян в тревата по очи, го пия.

Природата – една и съща, друга.
Пътеката се губи
в мен самия.

* * *

Природата се състои
от малките неща.
Докато влизаш в нея ти,
навлиза в тебе тя

със своите тъй бледи,
дори неотличими
от тишината гласове.

Те губят смисъла си, щом
опиташ се да назовеш.

* * *

на Людмила Балабанова

лилавата книга, белите букви
гумите на поетите, които обичам

лилавата планина в гъното
с бели петна по гърба

и птиците, които замлъкват
напреди ли слух да ги чуя

* * *

застанал неподвижно, слял се
с мушицата, просветнала за миг

пред мен Балканът преминава
величествено като кит

* * *

онова бяло петно на отсрещния склон

с усилие устоявам да не отида
да видя какво е

зная: отида ли, ще се превърне в камък
в локва с небе по средата
или в птица
която ще отлети

* * *

птицата, която прелетя
от облечения в бяло храст
към другия,
облечен в жълто

или в моето око

* * *

можеш да я докоснеш само по два начина:
като не я докоснеш
или като убиец

вторият от тях е абсолютният

* * *

Това небе – прозрачно одеяло
над хълмове с тела на легнали жени...

Тук всеки път зачева отначало
животът ми, без памет
за предишни
дни.

*2-4 април 2010
Гяганица*

Август, късно

АВГУСТ, КЪСНО

1.

В зелените гори на своя дом,
сред хълмове и сред ливади
аз в залеза навлизам мълчешком
с гуша като на старец млада.

С душата уморена на дете
присягам в залеза и слушам
как сянката на ореха расте
и пада зрачът равнодушно,

притваряйки вратата зад гърба ми.

И свършено празен, без следа,
зад мен е сълзният ми път.

Когато някога отново се родя,
ще бъде, знам, за първи път.

2.

всичко има някакви признаци,
които го правят „това“:
то е червено или сладко или невидимо или отсъстващо
или непостоянно или
непоносимо или вечно или любимо или друго...

изброиш ли ги – то
изчезва

3.

Нощта и тишината
една във друга влизат –
две огледала.

А тишината без шуриците е непълна.

4.

Този пейзаж –
от хилядолетната трева до ефимерния камък.
Накъдето и да се взледам –
аз.
Като стая със стени от огледало.
Самотата е невъзможна
и абсолютна.

5.

залезът все повече омекотява цветовете
все повече омекотява
цветовете

докато стига самото начало
на 60-те

6.

Издуха вятър маранята
и в миг във въздуха прозрачен
Балканът едро се разкрачи
над близката гора оттамък.

А после залезът-художник
лилавото съгъсти съвсем и
вред плъзнаха лилави сенки
със очертания тревожни.

Луната с бледия си нокът
небето грасна и заплава
назад, към малките и бавни
неща, стаени най-дълбоко.

*20-26 август 2010
Гаганица*

С внезапен смисъл

С ВНЕЗАПЕН СМИСЪЛ

* * *

Гнездо от мъх ме приютява
сред младата трева.
И моля се за смърт такава –
на безсловесна твар.

Животът ми да мине скрито
като щурец зелен
в зелената трева, с възхита
изпълнен всеки ден.

Но участието ми е човешка.
И в сянка на смъртта
животът ми е само грешка
сред вечните неща.

* * *

С внезапен смисъл тя – природата – избухва,
докато завързвам раницата синя
преди да тръгна по земята хубава,
преди от своя дом да си замина.

Мигът на равновесие, когато
не съм поел на път все още,
а вече съм пристигнал там – отпътък.

А между тях е пътят,
всичкото
и още.

* * *

В ранния летен следобед
некролози и улични кучета.
Цялата селска природа
време в красиво безчувствие.

Раница синя праметнал,
нанякъде тръзнал съм пак.
Пред мене пътеката свети
и стига до залеза чак.

Не зная къде ще пристигна,
не зная дали ще се върна.
Над мене една чучулига
прелита и кацва на тръна.

А в очите ми свети зеленото,
свети до болка в очите.
Разтваря се около мене
природата, сякаш събитие.

И крача, безмерно щастлив,
че изгубих в ливадите някъде
своя тефтер и молив,
че забравих езика си майчин.

И всичките стихове кратки,
които наум съчинявам,
пилея безгрижно в тревата
и бавно забравям, забравям...

*24-25 април 2011
Гаганица*

Бог и поэзия

БОГ И ПОЕЗИЯ

ПРОЛЕТ. Повече от всякога тук гумите са безсилни.
Тук е нужна музика.

БОГ: високо - в тревата.

МИНИМАЛИЗЪМ. Писателските ми амбиции? Да
освободя литературата от гумите.

ПОЕЗИЯТА. Да махнеш излишното от тишината.

КНИГА-УБИЕЦ. Между страниците - смачкана мравка.
Книгата беше на Чоран.

СЪВЪРШЕНИЯТ БОГ. Огледало, което не отразява
нищо.

Или онзи стар апоретичен казус, който винаги ме е инт-
ригувал: две огледала, поставени едно срещу друго - ако би
могло да има бог, който да е по-съвършен от Съвършения
Бог, това би бил той.

ПОЕЗИЯТА - огледало, обърнато срещу небето. Поняко-
га случайно ще улови прелитаща мушица, а понякога само
късче от крилицето ѝ.

ПОЕЗИЯТА - рибарска мрежа, която пропуска рибите, а
улавя водата.

ЖИВОТЪТ - тази болест. За щастие - излечима.

НАЙ-ФИЛОСОФСКИЯТ ВЪПРОС: защо убийството на човек е извинимо, а убийството на това бръмбърче, на което дори вездесъщата наука едва ли се е постарала да даде латинско наименование – не? Не съм чак толкова мъдър, че да си позволя да предлагам отговор. Само бих си позволил да подхвърля една възможна следа – спасение.

БОГ. Спасих едно червейче. И отнех обяда на едно паяче. С какво право?

УМИРОТВОРЕНОСТ И МЕКОТА. Пътека през дъбова гора.

СЪВЪРШЕНАТА РИМА: самота – свобода. (Неслучайно ги бях объркал в едно стихотворение, посветено на Иван Цанев, та се наложи коректорът да ме поправи.)

ПРИРОДАТА. Тя или те допуска в себе си, за да те погълне и смеле, да те изтръгне от сферите на човешкото, както прави със селянина, или те държи на непреодолимо разстояние. Предпочитам второто. Разстояние, което някои биха нарекли естетическа дистанция. За разлика от селянина, не познавам имената на дърветата и тревите, не различавам птичите гласове и диригите на хищниците в тревата, мога само да им се радвам. И това ми е достатъчно.

КУКУВИЦА кука върху цъфнал глог. Толкова съгъстена красота, че естетически извратеното ми съзнание няма как да я помисли, освен като куч.

ХЕКАТОМБА. Десетки едри охловени черупки белят като черепи в опожарения слог. Колко анонимен, безпомощно крехък и бавен живот чезне незабелязано край нас!

БАЛКАНЪТ, разделен, син и все още заснежен по върховете и сенчестите долини – страховито навесен над мен. Ту като смачкан вестник, ту като водопад, ту като гръб на кашалот.

БАЛКАНЪТ. Приближиш ли се прекалено, започва да се смалява; също както и ако се отдалечиш прекалено.

АБСОЛЮТНАТА СВОБОДА – да не бъдеш наблюдаван.

ПОЕЗИЯТА – тя върхлита от засада. Никога другояче. Но и никога в трамвая.

РАНА. Доскоро тук стърчеше едно неузледно изсъхнало дърво, което винаги ми се струваше като рана в пейзажа. Трябваше някой да го отсече, за да почувствам колко ми е необходимо. Преди две години дълго бях слушал две кукувици как се нагняват; едната – кацнала в голите му клони.

ПРИРОДАТА – между нозете и очите ми. Поезията – също.

СЕЛЯНИНЪТ, пасящ няколкото си овце: срещнах го на същото място и по същото време както вчера. Само кучето му този път не ме заляя.

ТЪЖДЕСТВО И РАЗЛИЧИЕ. Толкова пъти се изкушавах да напиша: „злоговият храст, посипан със скрежа на своя цвят“. И все се въздържах: недопустимо смесване на сезоните. Направех ли го, тогава нищо не би ми попречило през зимата да определя същия храст като разиџнал. Абсолютна кръговост на метафората, която на практика я унищожава. Огледало срещу огледало. За да има метафора, е необходимо поне минимално различие.

ТЪЖДЕСТВО И РАЗЛИЧИЕ II. Всьщност те – разиџналият в бяло храст през пролетта и заскреженият през зимата – са огледално тъжжествени помежду си: всеки крие в себе си другото и е негов образ. Видим образ на стаеното.

ПРОЛЕТ В ГОРАТА – и откриваш цялата пошлост на парфюмерийната индустрия.

ТЪЖДЕСТВО. Само вестникът може да бъде по-потискащ от радиото. И обратното.

АБСОЛЮТНАТА ПРИРОДА. Анонимния трън възпявам, неистово избухнал в бяло посред тучната зеленина на ливадата. Настръхнал отвсякъде с острите си бодли, затворен в себе си, така различен от щедрата женствена разтвореност на ябълката, сливата, крушата... Природата в своето абсолютно състояние.

ЦИВИЛИЗАЦИЯ И ПРИРОДА. Странно – в цивилизацията винаги са ме възторгвали признаците на упадък и разруха. (Венеция.) Признаци, които в природата и при най-внимателно взирание не можеш да откриеш, ако не броим човешката агресия. За природата състоянията на

разруха и упадък, придаващи целия – и единствен – чар на цивилизацията, са свършено непознати.

ЕДИН ЕДЪР РЪЖДИВ ЗАЕК изскочи от храстите, погледна ме с безразличие и спокойно продължи пътя си на бавни подскоци. Отдавна не се бях чувствал така поласкан.

Без-раз-личие.

ВНЕЗАПНО си дадох сметка, че почти всичко, което съм писал, би могло да mine като бележки под линия към двамата автори – Торо и Чоран. Имам чувството, че и двамата – при цялата им различност – съм ги знаел наизуст дълго преди да ги прочета. Те бележат двата абсолютни края на моето отношение към света – природното и човешкото.

Но те са „мои“ не защото са ми повлияли по някакъв начин, не защото са ме формирали; не, напротив – защото в тях откривам себе си, свои собствени думи дълго след като вече сам съм ги бил написал; свои принципи дълго след като сам съм изстрадал пътя си към тях.

ТЩЕСЛАВИЕ. Тук няма никого. Но ако все пак някой отнякъде ме наблюдава в този момент, със сигурност би ме сметнал за луг: небръснато лице, трескав поглед, странни движения...

ЦИВИЛИЗАЦИЯ. Авангардът на днешната цивилизация – найлоновите шишета от безалкохолно. Можеш да ги видиш навсякъде – хиляди малки, но незарастващи рани.

ФРАГМЕНТЪТ – за разлика от афоризма – не е жанр, а своеобразен симптом на инфражанровостта. Той се намира някъде под прага на жанровата чувствителност.

Това не е философия, не е есе, не е проза, не е и поезия, не е дори хайку, а всичко това, смесено в някаква първична, синкретично неразчленена праматерия. Плюс още една съставка, най-важната – отсъствието на всичко изброено по-горе.

ВИНА. В размекнатата от снощния гъждец пръст по невнимание оставах диря.

ХЪЛМОВЕ ОТ СВЕТИНА – това не е банален поетизъм, а банална физика. Природата – в своята достъпност за нашите сетива, в своите форми, багри и нюанси – е продукт на светлината. На един или друг ъгъл на отражението и пречупването ѝ от една или друга повърхност.

ЧЕРВЕНО. Бях мушнал в раницата едно старо червено яке, в случай, че ме застигне гъжд. Е, застигна ме, но тъй и не се реших да извадя якето. Неговият ярък, крещящ цвят ми се стори свършено неуместен сред цялата тази омекотеност на форми и цветове наоколо, разположена изцяло в диапазона между всички възможни нюанси на зеленото и всички възможни нюанси на синьото, плюс няколко бледокафяви петънца на наскоро разораните нивички.

ХРАСТИ. Тези храсти – толкова пъти съм минавал покрай тях, без да ги забележа. Трябваше да ги видя така, изсечени от местния капиталист-арендатор, струпани на грозни сиви купчини, за да установя колко ми липсва гискретното им присъствие в гледката.

ЧОВЕК С ПУШКА. Тъкмо си мислех, че съм се скрил, и отнякъде запърнори мотоциклет, а на него – човек с пушка. Всъщност, май няма голяма разлика между него и мен.

ПАСТЕРНАК. Както обикновено, започнах с Пастернак. Но този път ми се стори твърде многословен, разточителен, бароков. Снощи бях чел Петър Алипиев. Метафората – тази лъскава грънкулка на поезията.

НЕПОСИЛНО ЗЕЛЕНО – чак очите ме заболяха.

САМОТЕН. Като в утроба.

НЕ ТОЛКОВА МИЗАНТРОПИЯ, колкото – простете неологизма – мизагория.

ПЛАГИАТСТВО И ХЮБРИС. Изкуството не може да не плагиатства от природата. Преди да оглушее, Бетовен е преписвал от птиците. Какво ли наказание ме очаква пък мен? Ако от тази книга се махне откраднатото от природата, ще остане само хартията. И аз. Впрочем, хартията също е открадната.

ВЪРВЯХ ПО ПЪТЕКАТА покрай дола, когато погледът ми разсеяно се плъзна по отсрещния склон. И в миг ме обляхна едва доловимо и озадачаващо усещане за щастие. По-късно се сетих, че преди години тук бях видял лисица с малките ѝ.

ПЪЛНОЛУНИЕ. Дълго стоях на балкона в очакване да дочуя галечния им вой. Знаех, че са някъде там. Това, което чувах, беше само неговото отсъствие.

ЕЗИЧЕСТВО. Всяка сутрин тръзвам на изток. И се завръщам на запад.

ПРОСТАКЪТ, разбира се, е по-близо до естеството. Той е самата му еманация. Но трябва ли да го уважавам за това? Безсилен съм пред него, също както съм безсилен пред природата. Но това някак си не ме прави щастлив. (добавка стотина крачки по-късно) Всъщност като се замисля, точно това безсилие ми е толкова необходимо. То е единственото основание за собственото ми самоуважение.

ПОЕТ - неприятна дума. Звучи като патетичен вопъл. Почти всички поети, които познавам, са суетни като красиви жени.

Предпочитам просто „записващ“.

ПОЕТ - това звучи обидно. Звучи като турист. Предпочитам просто вървящ. Пътешественик в неизвестното.

ДИСКРЕТНИЯТ ЧАР НА ЦИВИЛИЗАЦИЯТА: изправен на този връх, сред птиците и насекомите, до глезени в тревата, с развявана от вятъра коса, да говориш по националното радио за някаква книга, която си писал толкова груг и толкова гругаге...

3-9 май 2009
Гаганица

Гледане на града

ГЛЕДАНЕ НА ГРАДА

1.

Това постоянно разминаване между нас,
тази невъзможност да се срещнем...
Аз ли се променям фатално,
той ли – градът?...
Той – растящият, но нестареещ.
Аз – геронтофилът.

2.

Под покривите на града живеят много градове, които
враждуват запъхтяно помежду си.
Но в мига, когато аз отгоре им око надвеса, те всички
се обединяват срещу мене – общият
им враг.

3.

няма град, няма око
само гледането
помежду им

4.

Гледам „Александър Невски“. – Не виждам Бог.

5.

(а затворя ли очите –
полета с макове, тополи, косове
и хълмове с тела на легнали жени)

6.

гледам града – пиша себе си – листът
остава празен

7.

само Витоша не е същата
както вчера по същото време
над същия този град...

8.

Витоша. Отдолу зелена, по средата синя, горе бяла.
В едното ъгълче – яркожълтото на „Александър Невски“
неправдоподобно свети.
Това, което не достига още – е
сгъжгът.

9.

Обитавам го само знаейки,
че мога винаги да си отида (с влак или със лодка).
Не мога ли –
ме няма тук.

10.

Природа ли? Дори
тополовият пух
тук е досаден.

11.

съждът го няма още
а вече мокра
е тениската ми с лика на Че
Гевара

12.

Природата гледам отдалече.
Града – отблизо.
(Обратното също е вярно.)

13.

Можеш да постигнеш смисъла на този град
само ако си онази точица тишина в средата му,
която го изличава.

14.

гледам покриви – виждам трева
в себе си поместил
разстоянието между тях

15.

само там някъде – отвъд гледането –
съществува той

16.

Узнавам, че е есен
от „По света и у нас“.
Да имаше поне един щурец...

17.

колкото и да го гледам – няма
той никога да се превърне в огледалото,
в което

18.

ще ми бъде интересен този град
сигурно в един-единствен миг –
докато – пиан – изминавам пътя от тази тераса
към паважа му

19.

Тук
ще срещна ли човекът, за когото
най-важният проблем да бъде – дали
лилав изцяло да е облакът
или по края си с оранжево поръбен?

*22-23 май 2006
НДК, Сточна гара*

Залез над Гаганица 6

ЗАЛЕЗ НАД ГАГАНИЦА 6

1.

в мрежицата на мухите
лежи Балканът уловен
безразличен като кит

2. МРАВКА

толкова е малка –
само Бог
я забелязва

3. СПОМЕН ЗА ИВАН М.

тревичката се приведе
капката се отрони
в Австралия – наводнение

4.

точно тази гледка
същата тази –
вечната

позната до последното дърво
камък птица сянка планина
гъждовна капка

оттук нататък – само
да я видя
за първи път...

5.

тъй бързо лястовица прелетя –
тялото ѝ се отделя
от самия полет

6.

този жабешки хор – можеш
да пипнеш с ръка
тишината

7.

задушавам се
лезнал в тревата – тъй гъст
е въздухът

8.

след залеза
все по-ярко сияе
в лилаво Балканът

9.

праисторическо чудовище
с железни челюсти –
бръмбарче върху носа ми

10. (вариант)

птицата, която прелетя –
в гледката отсреща
или в окото ми?

11.

тук всяка вечер се раждам отново
влизайки обратно
в утробата на нощта

12. ЗАЛЕЗ

когато всяка гума
стане тежка
като изстрел от пушка

дори „тишина“

13.

Пълнолуние в гората.
По гърба ми
обраства козина.

14.

Охлювче под стъпката ми изхрущя.
И ето ме невиненижесток
подобно Бог

15. ВЕЧЕРНО МИНАВАНЕ ПРЕЗ СЕЛОТО

Само птиците са живи тук.
И реката под моста. Хората
гледат телевизия.

*8 май 2010
Габаница*

Ловецът на небесни елени

ЛОВЕЦЪТ НА НЕБЕСНИ ЕЛЕНИ

*От грозната природа се откъсва
изисканият симетричен лист -
С. Кузимова*

1.

Поезията – това не са гумите,
а гледката, която ги е породила –
нейната вечност и нетрайност.
Потъването в нея – го самото дъно
в пластове утаена тишина...

И моето присъствие на дъното –
гледката е само огледало.

2.

Хората не могат нищо да ми кажат.
Човекът – да.
Тишината – всичко.

3.

Възникват гумите, избухват
или се промъкват между корените на тревата,
смыслите си в себе си понесли.
А след това, макар и трудно,
търсят общия си смисъл.
И го постигат чак когато
те всички се разпадат в тишината.
Там, дето камъкът лежи и пожълтява бавно
ноемврийската трева
и пада от дъба листото
потъмняло.

4.

Лягам върху влажната трева,
задържам дишането си
и напрегнато я слушам – тишината.

Нямам часовник, но дори да я слушам
точно четири минути и 33 секунди,
това няма нищо общо с John Cage.

И когато сухото листо се отрони
и падайки, се удря в клончетата с грохот,
се сещам за оня кадър с бомбата над Хирошима.

5.

От несъвършената природа се отделя
думата, подобно
изисканият симетричен лист –
чрез него тя ще оцелее, стаеният
под пластове на снега,
сред хумуса на почвата стаеният,
разпадащ се
безименен
и свършен.

Така (чрез думата) моливът, с който пиша
се отделя от дървото.

6.

Лежа върху бакърената шума
с цялото си тяло – така че всяка клетка
от него да се слее със земята, а тишината
през мене се просмуква
и отмива

Дърветата наоколо – детска рисунка

7.

Толкова е прозрачен въздухът – дори
не виждам птицата над мен, но чувам
равномерното свистене на крилете ѝ:
хръп – хръп – хръп – хръп...

Като плувец гребе във тишината.

8.

Всички думи са вече казани –
тя
само е истинска

9.

посоката няма значение –
тя винаги е навътре

10. ЛОВЕЦЪТ НА НЕБЕСНИ ЕЛЕНИ I

Майко гора,
братко гърво,
сестро трева,
паяче, свързало с невидима нишка листото и небето –

простете на някогашния ловец на елени,
защото иде зима,
а гушата му гладува...

Простете му за всички гуми,
които откраднах от вас.

Но нея – тишината – не успях...

II.

Прости ми, влажен лист, безименен и сгърчен, който скрих
между листата на тефтерчето си.

Твоят грозота ще ми е нужна
като последен стих.
На гумите ми цялата утеха –
мълчание, което мога да докосна.

Тъй сгърчен в грозотата си, безимен –
ще си безсмъртен ти,
забравен между страниците на тефтерчето,
когато гумите (по тях) ще са изтлели.

*27-28 ноември 2011
Гаганица*

Вървене по заличени следи

ВЪРВЕНЕ ПО ЗАЛИЧЕНИ СЛЕДИ

1. БАВНО, ЕФИМЕРНО, ИЗПЛЪЗВАЩО СЕ

Математически цялата литература – това е само определен краен брой комбинации между определен брой гуми, побиращи се в един или два речникови тома. В един момент, когато всички комбинации бъдат изчерпани, тя неизбежно ще свърши. И ще настане възхитителна тишина.

Ако можеше да се избегне участието в целия този шумен и неприятен процес... Да се появиш като Фортинбрас накрая само за да разчистиш труповете...

Откакто съм на този свят... Всъщност откога? Паметта ми е толкова дълбока, като на дървото.

Никога, никога не препрочитай една и съща книга. Толкова много книги между тези познати корици.

Агонията – не, тя не е симптом на края. Точно обратното.

Не съм толкова посредствен, за да си позволя да бъде успял спрямо мерките, с които светът мери успеха. Истинският успех – самотата. Най-трудно постижимият.

Самият аз. Мястото, където – като в огледало – се случва всичко.

Онази кутийка в чекмеджето, която е побрала в себе си шкафа.

Аз и светът – онези две огледала, изправени едно срещу друго.

Другите – мога да се докосна до тях само заставайки пред огледалото. Никой разумен човек обаче – освен идиотът, детето и животното – не взема стъклената повърхност на огледалото, пред което е застанал, за себе си.
... Идиотът, детето, животното...

Щастието е само опиум. Постоянна или временна помраченост на разума.

(добавка към предишен фрагмент) Защото в последна сметка единственият автор на всяка книга си самият ти. Включително и на тази.

Дървото – какъв непостижим пример за съвършенство; шедьовърът на природата. Така вкоренено и все пак свободно. Дори в гората то винаги е само себе си. *Самото* себе си. Неговите корени са навътре.

Скитайки с фотоапарат в ръка, за мен е толкова вълнуващо да правя портрети на различни дървета и храсти. В сравнение с тях човешките лица са толкова еднакви, като бобени зърна в паница.

Вестникът, радиото, телевизията – триликото божество на безнадеждността.

Не, животът е поносим единствено заради възможността - хипотетична, фантазирана, бленувана - във всеки един момент да му се изсмееш. И точно затова не го правиш.

Тази възможност е единственото ни превъзходство. Осъществим ли я - го губим.

Впрочем, някой виждал ли е самоубиващо се гърво?

Самоубиващи се цивилизации - да; но самоубиващо се гърво?

Свободата - отказът от всяка суета. Но не е ли той само поредната суета - най-голямата? Абсолютната?

1. Преди няколко дни - под сивото зимно небе: само моите дири в снега, самотно кръстосващи пустото поле, слоговете, горските пътеки и поляни. Дни наред - никакво човешко присъствие; само моите стъпки, примесени с красивите, загадъчни и нежни следи на свраки, зайчета, лисици и чакали. Вървах по тях - по собствените си следи - като първия и единствен човек на света - щастлив, преизпълнен с тишина и възнновеност... И изведнъж, на близане в най-далечната и усойна гора, успоредно с вчерашната си диря съзрях в снега огромните самотни стъпки на вълк. Само моята диря и неговата в снега; те се губеха заедно навътре в дълбоката гора... Беше толкова красиво, че усетих как по гърба ми пролазват тръпки. Красиво почти като страха.

Можеш без това, което обладаваш. Но не и без онова, което ти липсва. (Сигурно бих могъл да мина без литература, но не и без музика.)

Музиката е по-съвършена от поезията именно защото е по-органично свързана с тишината. (Джон Кейдж – като глупакът, който безотговорно избърборва онова, което всички съкровено таят в себе си, изпълнени с терзание – разкри по един най-пряк, напълно пошъл начин това.)

2. Следвайки собствената си гуря навътре – в един момент тя внезапно се развоява.

Определени места са просто извън времето. Именно те са абсолютните. Усойните гънки на света, откъдето единствено може да бъде обзрян той целият. Не можеш да видиш нещо, ако си в него; не можеш да го помислиш, ако си част от него. (Гаганица.)

Разваме се на онова, което сме постигнали, само защото не знаем какво сме изгубили заради него.
Тръгвайки по една пътека, изоставяш другя. Други. Хиляди. Неподозирано таящи се между дърветата.

Като телефонен звън, на който не си отговорил: той продължава да звъни в теб, обсебвайки целия ти ген.
Телефонът – четвъртото проклятие на цивилизацията. А може би първото, поради бруталната му директност.

Достойната агония е винаги мъчалива.

Не възторг, не възторг. Видял ли си възторжена сойка, възторжен заек или лисица? Възторжено гърво?

Възторг, презрение – симптоми на болестен антропоморфизъм. Дори безразличието.

(Дори безразличието – няма то не е също едно от възженцата на нашата несвободност? Макар и най-тъничкото, най-невидимото...)

Безразличен към самото безразличие – абсолютната форма на свободата.

Абсолютната форма на робство – роб на онова, което си създал.

Яденето – този унижителен компромис.

Не достигането до отговорите. Не търсенето им. Не самите въпроси. Не и всичко преди това.

Ние, живите, или ние, мъртвите? Просто ние.

Всяко четене е диалог, спор, несъгласие, съгласие. Със себе си.

Този неприятен стремеж да събереш всичките парченца в едно. Изкушение, на което малцина са устояли: Ницше, Чоран.

Ако Чоран не бе устоял, щяхме да имаме само още един дебелогъз Хегел.

Аз съм твърде завършен егоист, за да си мисля, че бих могъл да имам дори един-единствен читател.

Никаква религия! Дори пантеизъм.

Самото приближаване към нея; но не и онази фатална последна крачка...

Ако четенето е вървене по заличени следи, писането е заличаване на следи.

Дано успееш за замълчиш миг преди края – само миг; това е достатъчно.

3. В един усвоен дол стигнах мястото, където вълчата диря се отделяше от моите стъпки. След кратко колебание поех по нея.

Зимният следобеден зрач, който бавно изличава думите върху страниците – какво красиво утаяване.

После – поглъщането.

28 декември 2011
Гаганица

2. КРАСИВО УТАЯВАНЕ

Човекът непрестанно се стреми към завършеност. И разбира се, я постига в мига на смъртта. Непознавайки смъртта, природата е в постоянно състояние на завършеност.

За четенето на една книга е нужно вдъхновение. Колкото по-навътре навлизам, толкова ми е по-интересно. В един момент започвам дори да мисля за смъртта със съжаление.

В този обсебен, погменен от медуите свят: да настояваш на егоизма си точно около Коледа, натежала от захаросана благотворителност – това е повече от предизвикателство. Това е свобода.

Времето в една книга винаги е раздвоено – то тече едновременно от началото към края и от края към началото. Също както самият живот: който живее, трупа смърт.

Изпитанието да отделим света от собствената си представа за него. Все едно да отделим огледалото от образа в него.

Всъщност – какво точно наричам през цялото време природа?
Тя, струва ми се, е само една утопия. Едно „не“ пред всичко останало.

Всяка книга е един провал. Включително и тази. Това, че сама си го признава, ни най-малко не е смекчаващо обстоятелство.

Единствените книги, които заслужават внимание, са безпощадните.

Именно защото съм писател, мразя писането.

Чудя се кога съм по-доволен: когато успея да запиша едно хубаво стихотворение, или когато го оставя да отмине покрай мен и да се стопи.

Днес цял ден се борих с една метафора – изпробвах различни варианти, търсейки „единствения“, шлифовях я, полирах... *Коренчето на света е в паметта на някой, който иде някъде след мен.* Накрая се наложи да я пожертвам. Един пропилян ден, изпълнен с труд и омерзение. Единствено падането на мрака – събитие, на което присъствах с цялото си съществуване, макар и през прозореца – ми придобива някакъв смисъл. Бавното утаяване на света в съгъстващия се зрач, черната графика на гърветата върху тъмносиньото небе, изчезването на къщите една след друга, докато накрая останаха да светят само снежните им покриви под студения блясък на звездите.

Примитив – каква утешителна дума.

Сигурно съм единственият литературовед, чиито научни конструкции са белязани със съкровена изповедност на поезията. Всъщност винаги пиша едно и също.

Единствено природата е универсална. Колкото по-назад слизаш, толкова по-плътено се приближаваш към абсолюта.

Когато някой писател заяви, че пишел за своите читатели, тутакси изгубвам интерес. Разбирам, че е или мошеник, или посредствен, или и двете.

Най-сигурният начин да спасиш една банална фраза е като я направиш още по-банална. И с това я извадиш извън пределите на литературата.

Част от недовършено стихотворение, на която случайно се натъквам назад в тефтерчето си:

Да пътуваш приседнал край пътя.

Пътят през теб да минава.

Как бих могъл да продължа... Мога единствено да отнемам.

Един пропипан ден – колко възхитителни мълчания пропуснах да чуя...

Вдъхновение ли? Понякога слагаш точката само защото ти свърши листът. Или ти свърши химикалката. Или те извикат за вечеря.

* * *

Нито една книга не може да ми каже нещо повече от онова, което нося в себе си.

Нищо не може да се прибави към теб, читателю, нито да се отнеме.

Тези отчаяни целодневни скитания из природата в този последен ден на годината, когато целият свят се е отдал на празнуване – дали не беше опит да се спася от задушавщата яка на времето? Само природата е цялостна, защото не познава времето. Не познава празника. Само тази възхитителна възгъбеност в себе си под мрачното сиво небе, забулено от мъгла.

Природата е огледало, през което навлизам в себе си самия –
до дъното,
до вълчето леговище, където
в последната метафора – най-тъмната –
се крия.

Четенето на книга – това буржоазно занимание...

Скрит е гласът на книгата. Достатъчно е самото ѝ присъствие край теб, това, че плъзгаш поглед по страниците, че я докосваш, че мислиш за нея. Самото *знание*, че би могъл винаги, когато пожелаеш, да я прочетеш; и все пак да не го направиш – никога. Направиш ли го, тя ще престане да ти говори.

Третият в един свят е вече излишен. С него започва обществото.

(Първият съм аз, вторият – също. Помежду ни – огледалото.)

Преводът – благородно, неблагодарно и обречено занимание. Образът в огледалото никога не е идентичен на оглеждащото се.

След толкова химни на труда бих искал да изкажа скромната си възхвала на бездействащия.

Всички тези червенгалести фигури, които обръмчават тишината на света със своята дейтелност...

Разликата между труда и бездействието е каквато е тази между робството и свободата.

Всяко нещо мигом губи своята привлекателност, когато бъде обобществено. Никога не съм разбирал членуващите в разни партии, съюзи, дружества. Самата мисъл да членувам в някаква структура от типа хайку-клуб, „Любители на природата“, „Привърженици на Х. Д. Торо“ или например „Общество по индианистика“ [sic!] вече е достатъчна да ме отврати от иначе толкова важни и съкрвени за мен неща.

Бездействието е тиха дейност.

Бавно, ефимерно, изплъзващо се.

* * *

Колко много гуми, опиташ ли се да изкажеш тишината.
Винаги е така. Това не е просто слабост на литературата.
Това е един онтологичен провал.

Тишината може да се изкаже само с тишина.

Поезията – само една търсеца и самонадмозваща се материя,
устремена навътре в себе си към истината.
Навътре в себе си – в Абсолюта на собствената си отвъдност.

30-31 септември 2011
Гяганица

И ако можеш - истината само

И АКО МОЖЕШ - ИСТИНАТА САМО

*По-малко говори,
по-малко говори...*
ИВ. Цанев

Ден първи

1.

Не я прелъстявай с желание,
гори с очакване.
Просто се остави
да бъдеш обладан.

Ако тя пожелае.

2.

мълчи и слушай
мълчи и слушай само - дотогава
докато чуеш там - на ръното - самата тишина. Това
е истината
само

3.

Вместо гумите - снежинки
по страниците на тефтера
пишат. Химикалката
отказва, онемява

4.

Там, в средата на бялото
в абсолютния център на тишината – пиши
самото
писане.

Както заешките дири нямат смисъл
отвъд себе си
самите.

5.

Предметите изплуват из мъглата
като гуми от мъчание
и пак
потъват в нея те – неразпознати
и неназовани.

6.

Най-наивна от всички е зимата. В нея
можеш да влезеш
само като дете,
като зайо-байо, кума лиса или кумчо вълчо.

Ден втори

7. ПАЛИМПСЕСТИ

в снега
само моите вчерашни стъпки

лисица
през нощта е дописала
нещо отгоре им

8.

крехко е
разстоянието между простото и непонятното – едно
заешко подскокче

9.

напълно разсъблечено,
тук-там със топчици от сняг – дървото
е шедьовърът
на зимата

10.

тази простота
на заешката дуря – препиши я,
ако можеш

11. СЛИЗАНЕ В СЕЛОТО

всяка къщичка – с калпаче
а калпачето – с перце
от струйка дим

Ден трети

12.

Не изоставай!

Самото слънце ти е враг.

А то е силно...

Забавиш ли се, тази белота

ще се превърне в пръст, трева, дървета, камъни, пътеки –
в свят.

Побързай,

улови я!

Убий я, ако трябва, но я вземи.

Макар че тя не ти е нужна.

Тъй както мъртвото животно

е ненужно на ловеца –

твоят брат.

13. ПАЛИМПСЕСТИ

вървя

по вчерашната си следа – Колумб,

неуверен в себе си? Или убиец,

който се завръща

на местопрестъплението?

14.

Толкова дълго го беше очаквал този сняг, ловецо,
толкова дълго, че когато пристигна – всичко отдавна
се беше случило.

Отдавна уловен е
небесният елен
и убит.
Дори следите му в снега
са изличени.

15.

поезията –
винаги на едно заешко подскокче от тишината,
но неуспяваща
да прекрачи отвъд

успее ли –
се случва

16. ХАМБЛЕЧЕЯ

дълго седях в акациевата горичка
дълго седях в снега
в очакване на името

но само снегът се ронеше от клоните
прелиташе сврака
и в най-дълбокото някъде
виеше вълк

Ден четвърти

17. ПАЛИМПСЕСТИ: ЛИКАНТРОПИЯ

по снощната си дуря тръзвам –
къде ли ще ме отведе? Внезапно
стъпките ми се превърнаха
на вълчи
и се изгубиха в гората. Не посмях
да ги последвам

18.

поете,
любопитен като сврака,
там някъде под хроста
тайната те чака,
в снега като чакал
стаена

отминеш ли
край нея безразличен,
ще я узнаеш ти. Но само

ако никога не разбереш,
че си узнал

19.

разсъблякла го
от пищната греха на есента, зимата
е превърнала всеки храст от Пенеляшка
в принцеса

20.

По пътеката – заешки дири.
От гвете страни по храстите –
заешки опашчици
от сняг.

21.

не възторг, не възторг...
Онемяване.
Без
раз
личие

22.

Хиляди мъртви сървета
живеят в едно-единствено – затова
е така свършено.

Само огънят е винаги нов
без памет
и силен

23. ПАЛИМПСЕСТИ

в снега
само моите стъпки от вчера
и завчера.
Аз върху аз върху аз. – Цяла тълпа.

Мини отгоре, кума лисо – с опашката си
да избършеш всички

Братко вълк

БРАТКО ВЪЛК

1. ЗАТВАРЯНЕ НА КРЪГА

на излизане от гората
да попаднеш на следи
да се уплашиш
и да откриеш че са твои
отново да се уплашиш

2. ОБЕЗОРЪЖЕН

Насред гората
пълнителят на химикалката ми свърши.
Почувствах се подобно гладуатор
в средата на арената
със меч прекършен.

3.

Излязъл от гората, влизам
в селцето като в картичка
от началото на 70-те

къщички в снега се гушат
а коминчетата пушат
сякаш баби...

по-нататък
гумите са слаби.
Идва тишината.

4.

Ловецо,
лесно е да убиеш вълка
в гората.
Убий вълка
в себе си!

5.

Трозва ме
верността на кучето,
омразата на вълка
ме респектира

братко вълк братко вълк
и аз ги мразя
и аз ги...

6. СТАРИЯТ ДЪРВЕН МОСТ ПОД СНЕГА

полурухнал, отдавна
не служи за преминаване
останала е само красотата
неподозирана преди

7. НА СЛИЗАНЕ ОТ ПЛАНИНАТА

По стъпките ми тихо
слиза зрачът,
настига ме и ме поглъща.
И някъде във него –
къща.

13 януари 2008
Гаганица

Свидетелят на зимата

СВИДЕТЕЛЯТ НА ЗИМАТА

1.

цял ден вървене под зимното небе
в два стиха:

колко много нюанси
между сивото и бялото

останалото –
тишина

2.

В зимата остава винаги
някаква недоизказаност:
колкото и да напрегам слух, не успявам
да чуя падането на снежинката
върху снега:

бяло върху бяло
тихо върху тихо...

Чувам само тремавите стъпки
на мисълта си:
*в зимата остава винаги
някаква недоизказаност.*

3.

пътеката
се раздвоява. Тръгвам
и по двете

4. БРАТСТВО

моите стъпки
и вълчите само
в снега

5. СТЕПЕНИ НА СВОБОДАТА

последната от тях – самата
тишина

6.

тръгна ли назад по стъпките си
винаги стигам
другаде

7.

Толкова далече,
толкова навътре –
само детските ми спомени
ме свързват
с хората...

8.

Постигна ли бавността
на камъка – ще стигна там,
накъдето съм тръгнал.

9.

Толкова нюанси между сивото и бялото
на зимата –
споменът за есента
почти безцветен.

10.

Единствената смърт, която
бих си пожелал,
е тази на земята
под савана бял.

Отгоре – само кратки
следи от вълк самотен.
И нищо по-нататък.
И нито спомен
за живота.

11.

В която и посока да поемеш,
зад теб остава гледка скрита.

И точно в нея ти –
незнаейки – се скитааш.

12.

Неусетно умирам от задушаване,
затаил дъх в очакване
на свършената тишина...

13.

пътеката
се раздвоява. Тръгвам
и по трите

14.

зрак на врана,
кратък пърхот на криле –
парченца тишина

15. СВИДЕТЕЛЯТ НА ЗИМАТА

Пристигайки, за мен остава
толкова неминат път
и тишина, недовена в гуми.

За тях – за тях единствено
да мога
да свидетелствам...

25 декември 2008
Гяганица

съдържание

Самотният пешеходец	5
САМОТНИЯТ ПЕШЕХОДЕЦ	7
КОРЕНЧЕТО НА СВЕТА	8
ОЧАКВАМ	9
ЖЪЛТО. ИМПРЕСИЯ	9
СУК САРУДЖА 2	10
UNITED STATES OF AMERICA. БЕЗПОМОЩЕН	10
ЖИВОТЪТ НА ПРОВИНЦИАЛНИЯ ПОЕТ	11
СТИХОТВОРЕНИЕ, ОЗАГЛАВЕНО „СВОБОДА“	11
ПИСАНЕТО НА ПОЕЗИЯ	12
ОБЪРНАТ ПЛАКЕТ ОТ ТЕОДОСИЙ АНТОНОВ	12
Политически фрагменти	13
Природата-аз	29
Август, късно	37
С внезапен смисъл	43
Бог и поезия	47
Гледане на града	57
Залез над Гаганица б	63
Ловецът на небесни елени	69
Вървене по заличени следи	75
И ако можеш – истината само	89
Братко вълк	99
Свидетелят на зимата	103

... поезия ... СМОЛ СТЕЙШЪНС

Реймънд Карвър, *Късмет*, 2008

Manuel Rivas, *From Unknown to Unknown*, 2009

Рага Панчовска, *Стени и мостове*, 2011

Karen Harrison, *Sekonyer River*, 2011

Пламен Антоф, *Тотемът на вълка. Неполитическото*, 2013

Йордан Ефтимов, *Сърцето не е създател*, 2013

Пламен Антоф

Тотемът на вълка. Неполитическото

българска, първо издание

дизайн *Яна Левиева*

издател *Смол Стейшънс Прес*

печат *Ситолини 94*

Адрес на издателството

София 1111, ул. *Сан Мартин* 1 А, ап. 14

Книги може да закупите в книжната мрежа, на адреса

на издателството или на уеб сайт www.smallstations.com